

A
B
C
D
E

Renhållningsförvaltningen
Å V C O C H F A R L I G T A V F A L L

Handläggare: Anna-Carin Thor
Tfn: 08-508 465 86

Renhållningsnämnden

Skrivelse angående 25 nya miljöstationer m.m.

Förslag till beslut

1. Förvaltningens svar på skrivelsen godkänns och läggs till handlingarna.

Johan Castwall
Direktör

Lovisa Wassbäck
Avdelningschef

ABCDE

sid 2 (8)

Dnr: 40-0326/05

Sammanfattning

Antalet miljöstationer vid bensinstationer har under de senaste åren minskat i antal. Möjligheterna för hushållen att bli kvitt farligt avfall har trots det förbättrats, tack vare utbyggnaden av den mobila miljöstationen.

För att det ska vara enkelt för hushållen att hantera sitt farliga avfall på rätt sätt behövs ett system för insamling som är så lättillgängligt som möjligt. För att åstadkomma detta behövs en kombination av olika lösningar.

Förvaltningen planerar följande utveckling:

- Ytterligare utökning av den mobila miljöstationens fasta turer. Dessutom planeras insatser av kampanjartad natur, t.ex. uppställning på centralt belägna platser under helger. Någon form av fortsättning för "Återvinningsbåten" kan också bli aktuell.
- Inbjudan till samarbete om mottagning av farligt avfall med fler färg-handlare samt även med stadsdelsförvaltningar och brandförsvaret.
- Etablering av bemannade miljöstationer på återvinningscentraler i den takt sådana kan komma till stånd.
- Etablering av fasta obemannade miljöstationer i anslutning till bensinmackar som bedöms lämpliga och där intresse för samarbete finns från personalens sida.
- Möjlighet till hämtning av farligt avfall i anslutning till bostaden, mot avgift, tillskapas.

Skrivelsen

Yildiz Kafkas (mp), Eva Oivio (s) och Stellan Hamrin (v) uppdrar i skrivelsen förvaltningen att redovisa en strategi för hur 25 nya miljöstationer kan komma till stånd samt ökad kapacitet för den mobila miljöstationen.

Bakgrund

Avfallstyper

I begreppet farligt avfall innefattas sådant avfall som är skadligt för människors hälsa och/eller miljön. Det kan t.ex. vara färg, spillolja, lösningsmedel, diverse kemikalier, bilbatterier och vissa småbatterier. Sedan 2002-01-01 omfattas också kylmöbler innehållande ozonnedbrytande ämnen, elavfall innehållande farliga komponenter och träavfall innehållande farliga ämnen av begreppet.

Förvaltningens uppdrag

I budget för Stockholms stad 2005 anges att Renhållningsnämnden ska utveckla den mobila insamlingen av farligt avfall till ett stadstäckande system och i övrigt utveckla system så att mängden insamlat farligt avfall ökar. Detta innebär både att antalet fasta miljöstationer och antalet turer med mobila stationer ska öka.

I verksamhetsplan för 2005 finns i investeringsplanen medel avsatt för inköp av tre miljöstationer, antingen för utbyte av äldre stationer eller för utplacering på nya platser. I samband med verksamhetsplan för 2005 beslutade Renhållningsnämnden 2004-12-08 att förvaltningen får i uppdrag att intensiviera arbetet med att väsentligt utöka servicegraden för fasta

och mobila miljöstationer. Därutöver anfördes att nämnden är angelägen att servicekapaciteten ökar avsevärt vad gäller mobila och fasta miljöstationer. Därför bör förvaltningen löpande informera nämnden om arbetet att ta fram nya fasta miljöstationer och utöka volymen väsentligt för de mobila.

Befintligt insamlingssystem

Inom samtliga stadsdelsområden finns någon form av insamlingspunkter för hushållens farliga avfall. I fjorton stadsdelsområden finns både fasta och mobila insamlingspunkter, i tre finns bara mobila och i ett endast fast insamlingspunkt.

Följande insamlingsformer för hushållens farliga avfall förekommer i Stockholm:

- Fasta obemannade miljöstationer. I dagsläget finns 15 miljöstationer i anslutning till bensinstationer och en i anslutning till en livsmedelsbutik. Personalen svarar för utlåning av nyckeln samt viss tillsyn. Hämtning utförs enligt schema. Antalet har minskat de senaste åren framförallt p.g.a. att många bensinstationer tagits bort eller ändrats till obemannade automatstationer. En ny fast miljöstation har nyligen öppnats i anslutning till bensinstationen på Danmarksgatan i Kista. Den fasta miljöstationen vid Norra Bantorget försvann då bensinstationen där stängdes. Miljöstationen i Hammarby Sjöstad tvingades också stänga då bensinstationen flyttade.
- Mobil miljöstation. Diverse farligt avfall från hushållen samt småbatterier, lysrör, glödlampor och småelektronik, upp till en mikro-vågsugns storlek, tas emot i en specialutrustad bil av utbildad personal. Den mobila miljöstationen startade på försök i oktober 2002 i Vasastan och Sköndal. I juni 2003 började Södermalm trafikeras och till hösten 2003 trafikerades hela innerstaden. Sammanlagt trafikerades då 36 hållplatser. Under våren 2004 las de södra förorterna till och under höstturen började även de västra förorterna trafikeras. Det totala antalet hållplatser var då 72. Under 2005 trafikerades 84 hållplatser, var och en fyra gånger under året. Varje kvartal omfattar turen sju veckor. Sammanlagt 336 stopp under året. Allmänheten har överlag varit mycket positivt inställd till den mobila miljöstationen.
- Färghandlare. Drygt 20 av stadens färghandlare har ett avtal med förvaltningen om att ta emot de typer av farligt avfall som finns i deras eget sortiment. Avfallet placeras i en plastback med lock och hämtning budas vid behov.
- GlashusEtt. I GlashusEtt i Hammarby Sjöstad har under våren skapats möjlighet för hushåll att lämna farligt avfall, ljuskällor och småelektro-

ABCDE

sid 5 (8)

Dnr: 40-0326/05

nik upp till en brödrosts storlek. Systemet för hantering liknar det som finns hos de färghandlare som tar emot farligt avfall.

- Återvinningscentraler. Vid stadens tre återvinningscentraler finns bemannade miljöstationer där det farliga avfallet lämnas vid en disk och sorteras in av personalen. Vid återvinningscentralerna tas även alla typer av elavfall emot.
- Återvinningsbåt. Under två veckoslut (torsdag-söndag) i maj har ”Återvinningsbåten” legat vid Norr respektive Söder Mälarstrand. Där fanns möjlighet för hushåll att lämna farligt avfall, grovavfall, elavfall, förpackningar och kläder. Försöket var mycket uppskattat av avfallslämnarna och ska nu utvärderas.
- Hämtning i anslutning till bostaden. Miljömiljardsprojektet med ”Röda boxar” inleddes i april. Projektet ger ca 370 hushåll, både i lägenheter och småhus, möjlighet att få farligt avfall och småelektronik hämtat i anslutning till bostaden. Hittills har fyra hushåll beställt hämtning av sitt avfall. Försöket kommer att pågå under ett år och ska därefter utvärderas.
- Batteriholkar och batterirör. Småbatterier kan lämnas i batteriholkarna vid återvinningsstationerna för förpackningar på ca 260 platser i staden. Vissa av dessa holkar har dock fått tas bort p.g.a. upprepad skadegörelse. Hos de flesta butiker som säljer batterier finns ett batterirör där kunden kan lämna kasserade batterier (över 1000 ställen). Batteriinsamling finns också i många flerfamiljshus, där fastighetsägaren svarar för att borttransport sker till av förvaltningen anvisad plats.
- USK har på förvaltningens uppdrag genomfört en kartläggning av fastighetsnära källsortering i sex stadsdelsområden. Den pekar på att det i 45-60 % av flerfamiljsfastigheterna i dessa stadsdelar finns möjlighet för hushållen att lämna elavfall, antingen separat eller tillsammans med grovavfall för efterföljande sortering.

Säkerhet m.m.

Mottagning av farligt avfall vid bemannade insamlingspunkter (t.ex. mobila miljöstationen, återvinningscentraler, färghandlare) ger en säkrare hantering än vid obemannade (t.ex. miljöstation i anslutning till bensinstation). Risken för att få in farligt avfall från företag i det system som är avsett för och bekostas av hushållen är också mindre vid bemannade insamlingspunkter.

Planerad utveckling

Följande utveckling för insamlingen av hushållens farliga avfall planeras:

Fasta obemannade miljöstationer

Förvaltningen för diskussioner med Statoil i Hammarby Sjöstad och brandmyndigheten om en eventuell möjlighet att öppna en miljöstation inom bensinstationens nya område, trots att detta egentligen är för litet för att gällande säkerhetsavstånd ska kunna uppfyllas.

Vid Preems bensinstation på Arenavägen vid Globen hade förvaltningen tidigare en miljöstation som fick stängas vid ombyggnad av bensinstationen. Förvaltningen undersöker möjligheten att åter få öppna en miljöstation där efter ombyggnaden.

Inom Stockholms stad finns ca 45-50 bemannade bensinstationer. Vid 15 av dem har förvaltningen i dag miljöstationer. Vid en första genomgång har förvaltningen bedömt att 10-15 av de övriga kan vara lämpliga med avseende på bl.a. utrymme, tillgänglighet samt läge i förhållande till redan existerande mottagningspunkter. Dessa kommer att utredas ytterligare.

För att en plats ska kunna vara lämplig för etablering av en miljöstation finns en rad omständigheter att tänka på: Utrymmet måste vara tillräckligt stort för att rymma stationen samt medge möjlighet för uppställning av fordonet som används vid tömning. Gällande säkerhetsavstånd till bl.a. bensinpumpar och avluftningsrör måste kunna uppfyllas. Platsen bör vara lättillgänglig för hushållen. Bensinstationer långt från bostäder i industriområden kan dessutom inbjuda till att företag använder miljöstationen för att göra sig av med sitt farliga avfall. Placeringen bör också vara lämplig i förhållande till övriga insamlingspunkter för att lagom täthet ska uppnås.

Särskilt angeläget är att finna lämpliga lokaliseringar i de stadsdelar som i dag saknar fasta miljöstationer. Inom vissa stadsdelar saknas bemannade bensinstationer helt. Speciellt i innerstaden är utrymmet på de få stationer som finns mycket begränsat.

Efter sommaren kommer förvaltningen att kontakta de bensinstationer som bedöms lämpliga, för att undersöka deras intresse av att ha en fast miljöstation i anslutning till bensinstationen. För de stationer där intresse finns kan processen med bygglovsansökan, anmälan till miljö- och hälsoskyddsnämnden samt tillståndsansökan för hantering av brandfarlig vara inledas.

Mobila miljöstationen

Under 2006 planeras den mobila miljöstationens turer att utökas med ytterligare några veckor. Dels planeras några nya hållplatser och dels dubbla stopp på de platser som i dag har den högsta belastningen.

Under hösten avser förvaltningen att pröva kampanjinsamling med den mobila miljöstationen på centralt belägna platser i innerstaden under helger. Om provet faller väl ut kan det bli aktuellt att ta med den hämtningsformen i schemat för mobila miljöstationen för 2006.

Även andra typer av kampanjartade insatser med mobila miljöstationen kan bli aktuella, t.ex. liknande den som gjordes i samband med invigningen av en ny större återvinningsstation för förpackningar och tidningar i Akalla.

Platserna som väljs ut för mobila miljöstationen måste vara tillräckligt rymliga för att ge plats åt fordonet och ge nödvändigt manöverutrymme, vara fria från parkerade bilar och inte blockera för andra aktiviteter i omgivningen. Platsen måste också vara lämplig ur trafiksäkerhetssynpunkt för att undvika att personal eller avfallslämnare skadas. Tiderna för mobila miljöstationen (18.00-20.45, måndag-torsdag) är valda med tanke på att så många som möjligt ska vara hemma och vakna och därmed kunna utnyttja servicen. Schemat för mobila miljöstationen finns för närvarande fastlagt för ett helt kalenderår i taget. Schemat annonseras på förvaltningens hemsida samt i annonser i lokalpressen i förväg i berörda stadsdelar. Samtliga hållplatser trafikeras en gång per kvartal. Vid samtliga tillfällen under året trafikeras en hållplats på samma veckodag och vid samma tid.

Färghandlare

Förvaltningen avser att inom kort gå ut med en intresseförfrågan till de färg-/järnhandlare som ännu inte har avtal med förvaltningen om mottagning av farligt avfall från den typ av produkter som de har till försäljning.

Stadsdelsförvaltningar

En förfrågan kommer även att gå ut till samtliga stadsdelsförvaltningar, angående att ha mottagning av farligt avfall i sina lokaler, liknande den som startat i Glashuset.

Brandförsvaret

Förvaltningen har tidigare varit i kontakt med brandförsvaret angående deras möjlighet att ha mottagning av farligt avfall från hushåll i sina lokaler. Vid det tillfället ansåg inte brandförsvaret detta vara en möjlig lösning. Förvaltningen planerar att ta förnyad kontakt med brandförsvaret för att undersöka om förutsättningarna för ett samarbete kring mottagning förändrats.

Återvinningscentraler

Förvaltningen söker kontinuerligt möjligheter att etablera nya återvinningscentraler. Dessa förses med bemannade miljöstationer i den mån de kommer till stånd.

Processen med att finna lämplig lokalisering, att söka och beviljas nödvändiga tillstånd för verksamheten samt att projektera och bygga en anläggning är ett långsiktigt arbete.

Återvinningsbåten

Efter avslutad utvärdering av vårturen kommer förvaltningen att ta ställning till om och i så fall i vilken form återvinningsbåten kan återkomma till hösten och därefter.

Hämtning i anslutning till bostaden

De erfarenheter som projektet med ”Röda boxar” ger, förväntas kunna bidra till att skapa en bild av hur de ekonomiska och logistiska förutsättningarna ser ut för att ha hämtning av farligt avfall och småelektronik i anslutning till bostaden som en del i stadens system för hantering av hushållens farliga avfall.

I den upphandling gällande farligt avfall som kommer att göras under hösten 2005, kommer ett fast pris för hämtning av farligt avfall vid bostaden att begäras. Denna tilläggstjänst ska då kunna beställas av hushållen mot en avgift. Kostnaden för behandling av avfallet står förvaltningen för.

Andra lösningar

I områden där insamlingssystemet för hushållens farliga avfall trots planerade insatser bedöms ge en för låg servicegrad kan det även bli aktuellt att se över andra typer av lösningar än de ovan föreslagna.

En typ av lösning som förvaltningen *inte* vill förespråka är ett samarbete kring mottagning med livsmedelsbutiker, liknande det som i dag finns med färghandlare, framför allt p.g.a. problematiken kring att finna godtagbara lösningar kring den parallella hanteringen av farligt avfall och livsmedel.

Bilaga

1. Skrivelsen från Yildiz Kafkas (mp), Eva Oivio (s) och Stellan Hamrin (v)
2. Karta över insamlingspunkter för farligt avfall i staden